

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ การศึกษาอุปสงค์ต่อการบริการทางการแพทย์ในจังหวัดลำพูน

ชื่อผู้เขียน นายประสิทธิ์ จันทกลาง

เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์

คณะกรรมการสอบการค้นคว้าแบบอิสระ :

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วัชร	พฤทธิกันนท์	ประธานกรรมการ
รองศาสตราจารย์ ดร.เดช	กาญจนางกูร	กรรมการ
อาจารย์ ดร.อัญชลี	เจ็งเจริญ	กรรมการ

บทคัดย่อ

การทำให้ร่างกายสมบูรณ์แข็งแรงเป็นสิ่งที่จำเป็นที่ทุกคนต้องดูแลรักษาป้องกันโรคต่างๆที่จะเกิดต่อร่างกาย และถ้าเมื่อใดที่เกิดการเจ็บป่วยจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเข้ารับการดูแลรักษาจากแพทย์ผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญ อย่างไรก็ตามการเข้ารับบริการรักษาจากแพทย์ย่อมขึ้นอยู่กับเงื่อนไขหรือปัจจัยต่างๆของแต่ละบุคคล ซึ่งมีสภาวะและสถานภาพที่ต่างกัน

การศึกษาอุปสงค์ต่อการบริการทางการแพทย์ในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ สามประการ คือ ประการแรก เพื่อศึกษาลักษณะทั่วไปของผู้บริโภคบริการทางการแพทย์ ประการที่สอง เพื่อศึกษาปัจจัยต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อความต้องการบริการทางการแพทย์ และ ประการสุดท้าย เพื่อศึกษาความยืดหยุ่นของอุปสงค์บริการทางการแพทย์ในจังหวัดลำพูน

การศึกษานี้เก็บรวบรวมข้อมูลใช้การสัมภาษณ์โดยใช้แบบสอบถามผู้เข้ารับบริการทางการแพทย์ด้านอายุรกรรมในจังหวัดลำพูน จำนวนทั้งสิ้น 207 ตัวอย่าง ด้วยการสุ่มแบบมีจุดมุ่งหมาย (purposive sampling) จากโรงพยาบาลลำพูนที่เป็นสถานบริการของรัฐและโรงพยาบาลสิริบุญชัยเมโมเรียลที่เป็นของเอกชน ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติพรรณนา (descriptive statistic) ในการอธิบายลักษณะทั่วไปของผู้บริโภค และใช้สมการถดถอย (regression equation) ในการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความต้องการบริการทางการแพทย์และความยืดหยุ่นของอุปสงค์

ผลการศึกษาลักษณะทั่วไปของผู้บริโภค พบว่า ผู้เข้ารับบริการทางการแพทย์ส่วนใหญ่ อายุระหว่าง 14 - 45 ปี การศึกษาอยู่ในระดับต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนปลาย (ป.1 - ม.3)

สถานภาพสมรสส่วนใหญ่สมรสแล้วและมีอาชีพเป็นพนักงานบริษัทเอกชน สำหรับเพศของผู้บริโภคมีสัดส่วนใกล้เคียงกัน โดยมีรายได้ของครัวเรือนเฉลี่ยต่ำกว่า 10,000 บาทต่อเดือน และมีค่าใช้จ่ายบริการทางการแพทย์ต่ำกว่า 5,000 บาทต่อปี ทางด้านสวัสดิการทางการแพทย์ ผู้บริโภคส่วนใหญ่ไม่มีการถือครองกรรมกรรมประกันสุขภาพ และไม่มีสวัสดิการเบิกค่ารักษาพยาบาล รวมทั้งไม่เป็นสมาชิกประกันสุขภาพและสมาชิกกองทุนประกันสังคม

สำหรับผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติต่ออุปสงค์บริการทางการแพทย์ โดยสมการถดถอยเชิงเส้นตรง (linear function) ด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด (ordinary least square regression) ได้แก่ ปัจจัยรายได้ สวัสดิการเบิกค่ารักษาพยาบาล ระดับการศึกษา โดยปัจจัยรายได้ สวัสดิการเบิกค่ารักษาพยาบาล และระดับการศึกษา แปรผันตรงต่อความต้องการบริการทางการแพทย์ ส่วนราคาบริการทางการแพทย์จะแปรผกผันต่อความต้องการบริการทางการแพทย์

สำหรับการวิเคราะห์ความยืดหยุ่นอุปสงค์ต่อรายได้และต่อราคาบริการทางการแพทย์ โดยการใช้ฟังก์ชันล็อก (log function) ผลการศึกษาพบว่า ความยืดหยุ่นของอุปสงค์ต่อรายได้มีค่าเท่ากับ 0.3079170 และความยืดหยุ่นของอุปสงค์ต่อราคามีค่าเท่ากับ -0.1450236 ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่า บริการทางการแพทย์เป็นสินค้าปกติ (normal goods) กล่าวคือ ความต้องการบริการทางการแพทย์จะเพิ่มสูงขึ้นเมื่อรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือนสูงขึ้น และสำหรับความยืดหยุ่นของอุปสงค์ต่อราคามีความยืดหยุ่นน้อย (inelastic) แสดงถึงความต้องการบริการทางการแพทย์เป็นสินค้าที่มีความจำเป็นต่อการดำรงชีพ (necessity goods) นอกจากนี้ค่าความยืดหยุ่นที่เป็นลบแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ในลักษณะที่ว่า หากราคาบริการทางการแพทย์เพิ่มขึ้นความต้องการบริการทางการแพทย์จะลดลง

อย่างไรก็ตามการศึกษาครั้งนี้พิจารณาเฉพาะความต้องการบริการทางการแพทย์ที่อยู่ในรูปการรักษาพยาบาลเท่านั้น มิได้รวมความต้องการบริการทางการแพทย์ในรูปการป้องกันสุขภาพ ดังนั้นจึงทำให้ไม่ได้ศึกษาปัจจัยที่คาดว่าจะทำให้สุขภาพสมบูรณ์แข็งแรง อาทิ ความรู้ความเข้าใจในการป้องกันโรค ภาวะโภชนาการที่ท้องถิ่น ตลอดจนการให้บริการทางการแพทย์ในพื้นที่ เป็นต้น ซึ่งการศึกษาในอนาคตควรจะศึกษาความต้องการทั้งสองด้านควบคู่กันไป อันจะทำให้ทราบความต้องการของผู้บริโภคสมบูรณ์มากขึ้น

Independent Study Title : A Study of Demand for Health Services
in Lamphun Province.

Author : Mr. Prasit Chantaklang

M.Econ : Economics

Examining Committee :

Assist. Prof. Vacharee Pruegsiganont	Chairman
Assoc. Prof. Dr. Decha Karnjanankura	Member
Lecturer Dr. Anchalee Jengjarern	Member

Abstract

Good physical condition is needed to prevent illness. when a person is sick .they need to get health services by skilled medical personnel. However, medical care for each person depends upon socio-economic condition of each individual.

The three objectives of the study of demand for health services in Lamphun Province are; firstly, to study general characteristic of persons who received health care services . Secondly, to analyze factors affecting demand for health services. And finally, to study income and price elasticity of demand for health services.

This study covered 207 samples in Lamphun province. The purposive sampling technique is applied to patients who received health services at both public and private hospitals. The analysis of data is done by using descriptive statistics and multiple regression analysis (MRA) techniques.

The results of the study show that mostly of most patients are 14-45 years of age. Level of education comprises lower secondary school (prathom 1- mathayom 3) ,majority are married and working in private company. With regard to sex of patients, there is no significant differences between male and female. Household income per month mostly less than 10,000 Baht and health services expense per annual is less than 5,000 Baht. Most patients are not insured, not reimbursible from employers, they are not members of public health care securities or social security fund .

Linear equation analyses show that, factors which are directly related significantly to demand for health service are household income per month ,health care expenses redeemability, level of education and price of health services.

The result of on demand and income elasticity using Log function, found that income and price elasticity of demand for health services is 0.3079170 and - 0.1450236. Income elasticity show that health services is a normal and necessary, varies directly with income but inversely with price. The low price elasticity shows that health is necessary goods.

However this study focus on demand for health services that are really needed, it does not include sickness prevention. So it does not cover factors affecting the demand for good health such as, knowledge on health practice, diet and community health services supply in the area. Suggestion for future study may include both curable and prevention demand of health services in order to analyze consumer behavior more completely.